

האשה נקנית פרק ראשון קידושין כה.

עין משפט נר מצוה

רסב א ב מיי פ"ה מהל' עבדים הל"ז סגמ עשין פו טושי"ע יו"ד ס"י רסו א ג מיי פ"ג מהל' עבדים לרע"ט הל"ז: רסב ד מיי פ"ה מהל' עבדים הל"ד [והל"ז] סגמ עשין פו טושי"ע יו"ד ס"י רסו: רסב ה ו ז מיי פ"ג מהל' פ"ה הל"א: רסו ח מיי פ"ז מהל' ביאת מקדש הל"ז: רסו ט מיי פ"ה מהל' עבדים הל"ז: רסב י מיי פ"ה מהל' מקוחות הל' י סגמ עשין רמח טושי"ע יו"ד ס"י ק"ח פ"י לח': רסב כ מיי פ"ג מהל' ראו ליביות מ"א אפי"ה מקוחות הל"ג: סגמ לארין ק"ח טושי"ע יו"ד ס"י ק"ח פ"י כד: ע"ר ל מיי פ"ה שם הל"ג סגמ שם טושי"ע שם פ"י מג': רע"א מ מיי פ"ז מהל' מעשה הקדנות הל"ז:

מוסף תוספות

א. שהוא טוב. מוס' הכל"ש. מביטל ומוטע. ב. רע"ב. ב. ואין לדג הזה טעם בחי. רע"ב. ג. דהא לענין טבילה מודה רבי דהו כטמון ודילמא ליפני עבד טבילה. מוס' הר"ש. ד. כיון דשכחון שן שאינו גלוי לגמרי ולענין טבילה נמי לא בעינן מ"א שהא ראו ליביות מ"א אפי"ה חשוב גלוי לענין עבד סברא דהו שאם היה לשון חשוב גלוי לענין שום דבר גם לענין עבד חשוב גלוי. מוס' רש"י. ה. חתום. נדה סו: טפס. יפה. וכן הוא בחמשן המוס' לפניו. ו. פי' לפי שאין כלי שרת במקדש יותר מששים עשויים גם שמן של מנחות הראוי לביילה אין בו אלא כדי לביילה ששים עשויים ולפיכך אם היו מביאין בכלי אחד ס"א עשויים לא היו יכולים לבלול. רע"ב.

תוס' ר"י הוקן

נספרת. שהיא בשירת שאר האבבעות. שסירפו. שחתיך ביצוי ונעשה סרס. מחיה. אינה מטמאה אלא כדבר שראה כולו כאחד. דכתיב [ויקרא יג. יב] לכל מראה עיני הבה. אך אין הסירוס וכ"ש הלשון. ומסתברא דהלכתא כהם מתניתין דריב"ה הם [ויקרא כ"ד] ור"י אברום יוצא להורות [לשון אבר שפסח הוא] דהא לא עלתה לו הזאה. לא הוה. דהוא בענין באבר גלוי (הוא) ולשון לאו אבר גלוי הוא. הזאה. שליש ושביעי לטמא מת קאמר. מאבראי. ולא שביעי מיום בתוך הפה. וכל לשונו אינו יכול להוציא וטבילה במקדש. להוציא וטבילה במקדש בכל שהיה הריא נגיעה. לאו געש. ש"פ א"ב געש שרין. דמי שש"פ שיש שם דבר חוצץ עלתה לו טבילה. מקום הראוי. ואפילו לו רבנן מודה בה דומיא דרית הסתרים ודגן במקואות [פ"ח מ"ח] הקמטים ורית הסתרים אינם צריכים שיבא בהם מים. וגרסין בנדה [סו. ב] אמר רבא לומר אדם בתוך ביתו שהראה אשה בשפת טבילה מדיחה קמטיה במים, אלמא האי אינו צריכים ביאת מים אלא (בעו) מקום הראוי לבא בו מים מיהא בעו. כל הראוי לביילה במנחות [קג. א] היא גבי ששים עשירין נבללים בכלי אחד ואין מביאים בו ביותר, והתנן אם לא בלל כשר, ומשני הכי.

המנונא קרננא. פי' כקונטרס יושב קרנות אמה ולא צעל מורה ור"ח פירש אמה אומר המנונא היינו חס נונא דג חס" ופי' כן אלף קר נונא דג שהוא קר"ב: **רבי מרמא ריה** לאיתקש לטומאה אצל לענין ראשי אברים מדימין לטבילה וי"ל דע"כ ליכא לדמיו לטבילה שיהי שן ועין דהוו גלוי לעבד שהוא יוצא צהן לחירות ולגבי טבילה הוו כטמון כדמסקי בסמוך ללא צעין ביאת מים: **כ"ה הראוי לביילה** ב"ו. עיקר מילתא דר' זירא צ"ל המנחות והנסכים [מנחות דף קג.] דתנן אם אמר הרי עלי מנחה של ששים ואחד עשרון עכ"ל ששים כלי אחד והאחד צפני עכ"ל ומפרש בגמרא משום דששים נבללין וס"א אין נבללין ופרקי' כי אין נבללין מאי הוה והתנן אם לא בלל כשר אמר ר' זירא כל הראוי לביילה אין צילה מעכבא ואפי' לא בלל כשר וכל שאין ראוי לביילה צילה מעכבא צו דראוי לביילה צעין ואם תאמר מאי פריך ואם לא בלל כשר נהי דלילא לא מעכבא צילה דוקא דיעבד אצל לכתמילה

אף הסיורם בן עזאי אומר אף הלשון אמר מר רבי אומר אף הסיורם סירוס דמאי אילימא סירוס דגיד היינו גוייה אלא לאו סירוס דביצים רבי אומר אף הסיורם ורבי לשון לא ורמינהו הרי מי שהיה מזה ונתזה הזאה על פיו רבי אומר היזה וחכמים אומרים לא היה מאי לאו ועל לשונו לא על שפתיו ועל שפתיו פשיטא מהו דתימא זימנא דחלים שפתייה קמ"ל והתניא על לשונו ועוד תניא ושיניטל רוב הלשון רבי אומר הרוב המדבר שבלשונו אלא רבי אומר סירוס ולא מיבעיא לשון בן עזאי אמר לשון אבל סירוס לא ומאי אף אקמייתא אי הכי נקדמה דבן עזאי ברישא תנא שמעה לדברי וקבעה ושמעה לדבן עזאי ותני וימנשה לא זזה ממקומה אמר עולא הכל מודים בלשון לענין טומאה דגלוי הוא אצל השרץ מ"מ יאשר יגע בו אמר רחמנא והאי גמו בר נגיעה הוא לענין טבילה כטמון דמי מ"מ ורחץ בשרו במים אמר רחמנא מה בשרו מאבראי אף כל מאבראי לא נחלקו אלא לענין הזאה רבי מרמי לה לטומאה ורבנן מרדמו לה לטבילה ותרוייהו בהאי קרא קמיפלגי והוה הטהור על הטמא וגו' רבי סבר והוה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי ורחמנא רבנן גמרי השביעי וביום השביעי ורבי גמריה לטבילה וכבם נדמייה לטומאה טהרה מטהרה הוה ליה למילף ורבי נדמייה לטבילה וכבם בגדיו הפסיק הענין וכבר רבי לענין טבילה כטמון דמי והאמר רבין אמר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה בשפחה של בית רבי שמטלה ועלתה ונמצא עצם בין שיניה והצריכה רבי טבילה אחרת נהי דביאת מים לא בעינן מקום הראוי לבוא בו מים בעינן כדדרי זירא דאמר רבי זירא כל הראוי לביילה אין בילה מעכבת בו ושאינו ראוי לביילה בילה מעכבת בו כתנאי

לשון. שהוא נגלה לפרקים: ומאי אף. דקאמר בן עזאי: אקמייתא. קאי אעשרים וארבעה המנויין אצל נגעים דקאמר מ"ק עבד יוצא צהן לחירות מוסקין בן עזאי לענין עבד אף הלשון: אלף לו גרסינן והכי גרסינן **תנא שמעה לרבי וקבעה כו'.** קבעה אצל הראשונות והדר שמעה לדבן עזאי שהיה מוסקי לשון צללה על הראשונות ומנחל חלוק על רבי צסירוס וקבעה בלשון אף כמנא שאמרה בן עזאי. והיה לו לתנא לקובעה בן עזאי. והיה לו לתנא לקובעה בן עזאי אחריה לפי שהגירסא השגורה צפה קשה לשנותה ולחזור ולגורסה בלשון אחר: **לענין טומאה.** דק"ל מגע צית הסתרים אינו מטמא ונפקא לן במסכת נדה (דף מג.) מוכל אשר יגע בו הזו וגו' הא שטף טהור צתמיה הא טבילה צעי אלף כל אשר יגע בו הזו דדבר שהוא גלוי כידיו והזו לא שטף עדיין כל גופו כמים שלא טבל מוזהו וכבם בגדיו: **אשר יגע בו אמר רחמנא.** האי קרא דודיו לא שטף כמים הוא: **זר נגיעה.** קידיו הוא בגלוי שהרי מוציא לשונו ונוגעין בו בגלוי הילכך נגע שרץ בלשונו טמאהו: **קטמון דמי.** ואין נריך ביאת מים צתוך הפה: **אף כל מאבראי.** ולא שיכנס מים לתוך הפה ואף להוציא כל הלשון אינו יכול וטבילה לתקפת לא אשכחין אצל נגיעה צלל שהוא הויא נגיעה: **רבי זירא דריש על הטמא וטהור חטוי על מקום טומאה.** הוה חטוי: **ורבנן סברי וטהור ודבם נגדיו ורחץ.** צעין חטוי שיפול על מקום הראוי לרחיפה דהיינו טבילה: **טמאה מטהרה.** הוה טבילה: **והצריכה רבי טבילה אחרת.** משום חליפה אלמא צעי ביאת מים לתוך הפה: **כ"ה זירא דאמר.** צמנחות (דף קג.) אין מביאין מנחה של ששים ואחד עשרון כלי אחד דקיס לכו לרבנן שאין נבללין יפה צשון י ציחד והוינן צה וכי אין נבללין מאי הוה והא חנן תנן אם לא בלל כשר ואמר רבי זירא עלה כל הראוי לביילה אין צילה מעכבת צו ואפי' לא בלל כשר וכל שאין ראוי לביילה כגון ששים ואחד צילה מעכבת צו דראוי לביילה צעין:

כתנאי

בלשונו שהוא טמא אב הטומאה ומטמא אדם וכלים. והאמר רבין. קס"ד דהאי דאמרין כטמון דמי שש"פ שיש שם דבר חוצץ עלתה לו טבילה. מקום הראוי. ואפילו לו רבנן מודה בה דומיא דרית הסתרים ודגן במקואות [פ"ח מ"ח] הקמטים ורית הסתרים אינם צריכים שיבא בהם מים. וגרסין בנדה [סו. ב] אמר רבא לומר אדם בתוך ביתו שהראה אשה בשפת טבילה מדיחה קמטיה במים, אלמא האי אינו צריכים ביאת מים אלא (בעו) מקום הראוי לבא בו מים מיהא בעו. כל הראוי לביילה במנחות [קג. א] היא גבי ששים עשירין נבללים בכלי אחד ואין מביאים בו ביותר, והתנן אם לא בלל כשר, ומשני הכי.

יטרם. אכצע ימיה: שנספרם על גב היד. שהיתה צשורת שאר אכצעות: **פני דנוניא.** שם מקום: **זיל לנעינהו.** אמור אליהם להסגר ולשכ צבית וזה לשון נדוי לתלמיד חכם כדלמר צמועד קטן (דף נ"ה.) לומר לו דרך כבוד הסגר ושכ צביתך: **קומיין שצגלוי דמי.** שהרי תלוין צכים וניכרים מצחוך או לא האיל וטמונין צתוך הכיס: **קרננא.** קרננא רחי לומר קר וזהו: **יושב קרנות אמה ולא צעל מורה:** **מהניסא צעו מינך גרסינן.** דמצייתא דתני עלה דמתניתין רבי אומר אף הסיורם יליף לה: **אין מעמאין משום מחיה.** שם אחד מן הנגעים דכתיב (ויקרא יג.) ומחית בשר חי צשאת וכתיב צה (שם) לכל מראה עיני ההכן שמהא כולה נרתיא כלחת פרט למחיה שהיא צמקום המשופע ויורד לכל צד שאין יכול לראות ראש הנגע ורגליו כלחת: **וראשי אזנים.** שפת האוזן: **ראש גוייה.** גיד: **וראשי דיים שצאשה.** אצל שצאש אין צולטין כל כך ואין זה שיפוע: **לחירות.** דכולן אם קצו לו רבו מום שצגלוי הוה ואינו חוור: **רבי אומר אף הסיורם.** מוסקי על אף לענין עבד. ושן ועין לא אילטריך ליה לרבי למנות י צתוספתא דצהדיא כתיב וזיל קרי צי רב הוה ות"ק לא פליג צהא: **אף הלשון.** שדרכו ליראת כשהו מדבר ומוס שצגלוי הוה: **אמר רבי נר.** רב חסדא מסקי ואיל למילתיה למישט צציה דכצי: **סינו גוייה.** דלמיני לענין נגעים וככולו אמר מ"ק עבד יוצא לחירות: **י ואלא דציזים.** ש"מ צציה דכצי פלוגתא דרבנן ורבי היא: **ה"ג ולרבי לשון לא.** ולרבי לשון לא הוה מוס גלוי צתמיה: **על פיו של טמא:** **רבי אומר היזה.** דלע"ג דהוה על הגלוי צעין דלקמיה: **דחלים.** סוגר פיו צחוקה עד שפתיו נדבקות מאלד ולא שזיכה כגלוי הוה ופעמים הס טמונות ע"י חלומו קמ"ל. חלים דבר שהוא מדציק יפה שולדו"ר בלע"ז כדלמרינן גצי תפירות עור צהעור והרטוב (חולין דף קג.) שאני עור דחלים: **שיטל רוב הלשון.** לענין מומי צבור י שנו צצכורות: **רוב המדבר.** ממוקם פרישת דיבורו ולמעלה קרי מדבר אע"ז דדיבור צצהמה לא שייכא קרי ליה מדבר הוה וזהו המדבר בלשון האדם: **אלף רבי אומר סירוס.** אע"פ שהן טמונין צכים לעולם: **ולא מיבעיא לשון.** שהוא נגלה לפרקים: **ומאי אף.** דקאמר בן עזאי: אקמייתא. קאי אעשרים וארבעה המנויין אצל נגעים דקאמר מ"ק עבד יוצא צהן לחירות מוסקין בן עזאי לענין עבד אף הלשון: אלף לו גרסינן והכי גרסינן **תנא שמעה לרבי וקבעה כו'.** קבעה אצל הראשונות והדר שמעה לדבן עזאי שהיה מוסקי לשון צללה על הראשונות ומנחל חלוק על רבי צסירוס וקבעה בלשון אף כמנא שאמרה בן עזאי. והיה לו לתנא לקובעה בן עזאי. והיה לו לתנא לקובעה בן עזאי אחריה לפי שהגירסא השגורה צפה קשה לשנותה ולחזור ולגורסה בלשון אחר: **לענין טומאה.** דק"ל מגע צית הסתרים אינו מטמא ונפקא לן במסכת נדה (דף מג.) מוכל אשר יגע בו הזו וגו' הא שטף טהור צתמיה הא טבילה צעי אלף כל אשר יגע בו הזו דדבר שהוא גלוי כידיו והזו לא שטף עדיין כל גופו כמים שלא טבל מוזהו וכבם בגדיו: **אשר יגע בו אמר רחמנא.** האי קרא דודיו לא שטף כמים הוא: **זר נגיעה.** קידיו הוא בגלוי שהרי מוציא לשונו ונוגעין בו בגלוי הילכך נגע שרץ בלשונו טמאהו: **קטמון דמי.** ואין נריך ביאת מים צתוך הפה: **אף כל מאבראי.** ולא שיכנס מים לתוך הפה ואף להוציא כל הלשון אינו יכול וטבילה לתקפת לא אשכחין אצל נגיעה צלל שהוא הויא נגיעה: **רבי זירא דריש על הטמא וטהור חטוי על מקום טומאה.** הוה חטוי: **ורבנן סברי וטהור ודבם נגדיו ורחץ.** צעין חטוי שיפול על מקום הראוי לרחיפה דהיינו טבילה: **טמאה מטהרה.** הוה טבילה: **והצריכה רבי טבילה אחרת.** משום חליפה אלמא צעי ביאת מים לתוך הפה: **כ"ה זירא דאמר.** צמנחות (דף קג.) אין מביאין מנחה של ששים ואחד עשרון כלי אחד דקיס לכו לרבנן שאין נבללין יפה צשון י ציחד והוינן צה וכי אין נבללין מאי הוה והא חנן תנן אם לא בלל כשר ואמר רבי זירא עלה כל הראוי לביילה אין צילה מעכבת צו ואפי' לא בלל כשר וכל שאין ראוי לביילה כגון ששים ואחד צילה מעכבת צו דראוי לביילה צעין:

א. שהוא טוב. מוס' הכל"ש. מביטל ומוטע. ב. רע"ב. ב. ואין לדג הזה טעם בחי. רע"ב. ג. דהא לענין טבילה מודה רבי דהו כטמון ודילמא ליפני עבד טבילה. מוס' הר"ש. ד. כיון דשכחון שן שאינו גלוי לגמרי ולענין טבילה נמי לא בעינן מ"א שהא ראו ליביות מ"א אפי"ה חשוב גלוי לענין עבד סברא דהו שאם היה לשון חשוב גלוי לענין שום דבר גם לענין עבד חשוב גלוי. מוס' רש"י. ה. חתום. נדה סו: טפס. יפה. וכן הוא בחמשן המוס' לפניו. ו. פי' לפי שאין כלי שרת במקדש יותר מששים עשויים גם שמן של מנחות הראוי לביילה אין בו אלא כדי לביילה ששים עשויים ולפיכך אם היו מביאין בכלי אחד ס"א עשויים לא היו יכולים לבלול. רע"ב.

עין רש"י

שולדו"ר [שולדו"ר]. לחין.

מוסף רש"י

שנספרת על גב חדי. שנספרת עם שאר האכצעות שעתידה צשורמן [בבברות ח. כ.] כל הראוי לביילה אין בילה מעכבת בו. דקמי האומר הרי עלי ס"א עשויים מיהא ס"א כלי אחד ואחד כלי אחד ומפרש עטמא משום דאמר לכו לענין דששים נבללות כלי אחד אלף ס"א אין נבללות יפה, ומותבין אין חן נבללות מיהא הוה ומתני אס לא חלל כשר, ואין חן ר' זירא הראוי לביילה אין בילה מעכבת צו, דלפילו לא בלל כשר, ואין חן לביילה בילה מעכבת צו, דלפילו דלמתיקם חן מלאת מנחה [בבברות קד.] וכו"ו נדרים

ג. סכות יח: חולין פג: מנחות יח: שם קג: וזהו סג. כלומר מה שאי אפשר להציל מעכבת צו, דכיון דכתיב וזק עליה שמן וזהו נבלל דכתיב ובללה, ש"מ שזיה הקב"ה להביא מנחה שיפול לקיס מלאת בללה, וכשהו מביא ששים ואחד, מנחה כו' לא צוה להציל, והרי הוא כמנחה מנחה מן הקטניות דלמה כלום, שכל דבר שזיה הקב"ה להביא ים עיבוד עיקר החלל להביא צאווה ענין שזיה הכתוב ולא צעין אחר, אכל מלאת המאורות צאווה מזה, כגון טופסה צקרין, צללה צמנחה, יש שמעכבין ולא בילה הכתוב לשנות עליו לעכב, ויש שאין מעכבין [רשב"ם ב"ב פא.].